

Informacja prasowa

Warszawa, 7 sierpnia 2019 r.: Związek Pracodawców EKO-PAK, Polska Federacja Producentów Żywności oraz Związek Pracodawców „Browary Polskie” przedstawiły wspólną koncepcję, jak w Polsce można wdrożyć zasady Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta z uwzględnieniem różnych mechanizmów możliwych dla różnych rodzajów opakowań. Zakłada ona m.in., że koszty selektywnej zbiórki i przygotowania odpadów opakowaniowych do recyklingu będą w znacznie mniejszym stopniu obciążać mieszkańców, a za zagwarantowanie procesu recyklingu odpowiedzialne będą organizacje odzysku opakowań.

- Samorządy gminne pozostają odpowiedzialne za odbiór odpadów komunalnych, w tym opakowaniowych od mieszkańców
- Obligatoryjne kryteria jakości selektywnej zbiórki, czyli dopuszczalnego zanieczyszczenia w pojemnikach i workach
- Kontrola selektywnej zbiórki u mieszkańców (firma odbierająca odpady) i weryfikacja jakości selektywnie zebranych odpadów (instalacja komunalna / sortownia odpadów)
- Jawność kosztów wszystkich elementów gospodarki odpadami: selektywnej zbiórki, transportu i przygotowania do recyklingu
- Wkomponowanie Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta w samorządowy system gospodarki odpadami
- Realizacja Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta poprzez organizacje odzysku opakowań w oparciu o wolnorynkową konkurencję pomiędzy rzetelnymi, wiarygodnymi organizacjami
- Pokrywanie kosztów, po odjęciu przychodów ze sprzedaży surowców, w części dotyczącej odpadów opakowaniowych odbieranych od mieszkańców
- Ustalanie kosztów na podstawie przetargów gminnych na odbiór i zagospodarowanie odpadów od mieszkańców opartych nie tylko na kosztach ale również na parametrach jakościowych
- Środki finansowe przekazywane bezpośrednio firmom odbierającym odpady od mieszkańców oraz instalacjom komunalnym / sortowniom odpadów
- Kontrola (audyty zewnętrzne) wszystkich podmiotów gospodarki odpadami oraz weryfikacja wydatków samorządów na gospodarkę odpadami komunalnymi (regionalne izby obrachunkowe)
- Dokonywanie płatności wyłącznie po udokumentowaniu i skontrolowaniu zrealizowanych działań
- Zabezpieczenie przez organizacje odzysku opakowań procesu recyklingu (pośrednictwo pomiędzy instalacjami komunalnymi / sortowniami odpadów a recyklerami)
- Zapewnienie producentom przez organizacje odzysku opakowań surowców wtórnych do produkcji nowych opakowań
- Wprowadzenie rozwiązań odpowiednich dla różnych materiałów opakowaniowych oraz utrzymanie i rozwój dotychczasowego dorobku w zagospodarowaniu niektórych rodzajów opakowań (wielokrotnego użytku, wielomateriałowych oraz aluminiowych)

W lipcu 2018 r. opublikowany został znowelizowany pakiet dyrektyw odpadowych Unii Europejskiej, ustanawiający wyższe cele recyklingu odpadów komunalnych oraz opakowaniowych oraz nakładający na producentów wyrobów w opakowaniach obowiązek stosowania się do ujednoliconej w dyrektywach zasady Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta. Producenci ci zobowiązani będą m.in. do pokrycia kosztu netto (po odjęciu przychodów ze sprzedaży surowców) selektywnej zbiórki i przygotowania odpadów opakowaniowych do recyklingu. Krajowe przepisy regulujące wdrożenie zasady Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta mają zostać uchwalone do lipca 2020 r., zaś konkretne rozwiązania wynikające z tej zasady muszą zostać uruchomione najpóźniej od 2023 r.

Przygotowując się do nowych wyzwań, trzy wiodące organizacje gospodarcze zrzeszające producentów: Związek Pracodawców Przemysłu Opakowań i Produktów w Opakowaniach EKO-PAK, Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców oraz Związek Pracodawców Przemysłu Piwowarskiego „Browary Polskie” podjęły się wypracowania kompleksowej koncepcji zmian obecnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi, w szczególności

opakowaniowymi. Efektem ma być szczelny, przejrzysty system, przynoszący korzyści wszystkim jego uczestnikom i umożliwiający osiągnięcie wskazanych w unijnym prawie odpadowym nowych celów dotyczących zbiórki i recyklingu surowców.

Koncepcja określa generalne warunki do lepszego funkcjonowania całego obszaru gospodarki odpadami komunalnymi. Kluczowymi jej elementami są bowiem zapewnienie stabilności systemu i uwzględnienie specyfiki dorobku wszystkich obecnych na rynku podmiotów:

- a) samorządów, które są i pozostaną odpowiedzialne za organizację odbioru odpadów od mieszkańców na swoim terenie,
- b) firm odbierających odpady komunalne od mieszkańców, które powinny stać się pierwszym „strażnikiem” jakości selektywnej zbiórki
- c) instalacji komunalnych i sortowni odpadów, które te odpady odpowiednio przygotowują, by mogły one być następnie poddane recyklingowi,
- d) organizacji odzysku, które realnie przejmą zabezpieczenie procesu recyklingu,
- e) wprowadzających, którzy oczekują dobrej jakości surowców wtórnych do produkcji nowych opakowań.

Znowelizowane dyrektywy odpadowe Unii Europejskiej ustalają też precyzyjne warunki, według których realizowane mają być zasady Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta.

„Koszty ponoszone przez producentów muszą odpowiadać faktycznym kosztom ponoszonym na gospodarkę odpadami odbieranymi od mieszkańców. Koszty te muszą być też ustalane w sposób przejrzysty z udziałem zainteresowanych stron. To oznacza, że np. odgórne narzucenie obciążeń finansowych na producentów w postaci tzw. opłat recyklingowych byłoby naruszeniem postanowień dyrektywy” – podkreślił Krzysztof Baczyński, Prezes Zarządu Związku Pracodawców EKO-PAK.

„Nowy, wynikający z wymogów prawa unijnego system gospodarki odpadami opakowaniowymi powinien wprowadzać skuteczne rozwiązania a jednocześnie uwzględniać istniejące już, dobre i z powodzeniem funkcjonujące na polskim rynku. Takim przykładem jest wykorzystanie opakowania wielokrotnego użytku, czyli np. butelki zwrotnej, powszechnie wykorzystywanej choćby w branży piwowarskiej. Obrót butelką zwrotną oparty jest o system kaucyjny, ale kaucja zapewnia ponowne wykorzystanie butelki, a nie jej recykling. Dopóki butelka jest ponownie wykorzystywana, nie jest bowiem odpadem tylko pełnoprawnym produktem” – powiedział Grzegorz Adamski ze Związku Pracodawców „Browary Polskie”.

„Wprowadzenie Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta to krok fundamentalny, ale nie jedyny. Branżę napojową czekają bowiem dodatkowe wyzwania, związane ze wdrożeniem tzw. dyrektywy Single-Use Plastics i osiągnięciem zbiórki oraz recyklingu 90% plastikowych butelek do 2029 r. To, w jaki najbardziej efektywny sposób wykonać te zadanie, jest obecnie przedmiotem zamówionej przez PFPŻ analizy prowadzonej przez renomowaną firmę doradczą Roland Berger. Pod koniec października będziemy więc chcieli zaproponować kolejne propozycje, dedykowane sektorowi napojowemu” – dodał Andrzej Gantner, Wiceprezes Zarządu i Dyrektor Generalny Polskiej Federacji Producentów Żywności.

Kontakt dla mediów:

Związek Pracodawców EKO-PAK:

Magdalena Dziczek, Dyrektor Biura Zarządu – Członek Zarządu, tel.: 512-429-646, e-mail: magdalena.dziczek@eko-pak.biz

Polska Federacja Producentów Żywności:

Andrzej Gantner, Wiceprezes Zarządu, Dyrektor Generalny, tel.: 608-393-697, e-mail: a.gantner@pfpz.pl

Związek Pracodawców „Browary Polskie”:

Grzegorz Adamski, tel.: 695-797-851, e-mail: biuro@browary-polskie.pl

Główne założenia koncepcji zmiany systemu gospodarki odpadami opakowaniowymi

W Polsce obowiązki w zakresie zbierania i zagospodarowania odpadów od mieszkańców spoczywają na gminach, a wydatki na ten cel pokrywane są obecnie z opłat pobieranych od mieszkańców. Wdrożenie nowego prawa UE spowoduje jednak, że koszty selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i przygotowania tych odpadów do recyklingu w znacznie mniejszym stopniu będą obciążać mieszkańców. Część wydatków samorządów gminnych na gospodarkę odpadami pokrywana będzie przez działające w imieniu producentów organizacje odzysku opakowań.

Dla skutecznego systemu gospodarki odpadami znaczenie ma przede wszystkim jakość selektywnej zbiórki u mieszkańców, mająca decydujący wpływ na ilość odpadów opakowaniowych przyjętych do recyklingu. Dlatego istotne jest ustalenie kryteriów jakościowych, określających kiedy odpad uznaje się za selektywnie zebrany. Koncepcja proponuje stopniowe zaostrzenie stopnia dopuszczalnych zanieczyszczeń, od maksymalnie 25% w 2021 r. do poziomu 15% w roku 2025. Kontrola odbywałaby się tu dwuetapowo: firma odbierająca selektywnie zebrane odpady dokonywać będzie oceny zawartości worka lub pojemnika, a instalacja kontrolować będzie stopień zanieczyszczeń, sprawdzając czy nie przekracza określonego poziomu.

Konieczność weryfikacji jakości odbieranych od mieszkańców odpadów wynika z bardzo ważnej roli recyklerów, wzmocnionej dodatkowo przez znowelizowane dyrektywy odpadowe Unii Europejskiej. To od recyklerów zależeć będzie, czy odpad zostanie przyjęty do recyklingu i czy dzięki temu zostaną osiągnięte tego recyklingu poziomy, a zanieczyszczony odpad jest dla recyklerów bezużyteczny.

Wsparciem dla przygotowywanej już digitalizacji procesu sprawozdawczego gospodarki odpadami, czyli Bazy Danych o Odpadach (BDO), będzie kontrola każdego uczestnika rynku w zakresie prawidłowości stosowanych procedur. Konieczne jest wprowadzenie obowiązku przeprowadzania audytów EMAS nie tylko przez recyklerów, ale także przez organizacje odzysku opakowań, firmy odbierające odpady komunalne od mieszkańców oraz instalacje przetwarzające te odpady. Gminy będą natomiast podlegać kontroli Regionalnych Izb Obrachunkowych w zakresie zasadności i celowości wydatków ponoszonych na cele związane z realizacją zadania własnego w zakresie utrzymania czystości i porządku na swoim terenie.

Choć odbiór i zagospodarowanie odpadów od mieszkańców jest ustawowym obowiązkiem gmin, to w rzeczywistości zadania te wykonują wyspecjalizowane przedsiębiorstwa wyłaniane np. w drodze zamówienia publicznego (przetargu). Finansowanie z Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta powinno więc trafić bezpośrednio do takich podmiotów, gdyż to one stanowią rzeczywiste centra kosztowe związane operacyjnie z odbiorem i przygotowaniem do recyklingu odpadów opakowaniowych.

Po wyłonieniu podmiotów odpowiedzialnych za realizację procesów związanych z gospodarką odpadami komunalnymi, gmina będzie tworzyć z tymi podmiotami grupę komunalną, której stanie się formalnym reprezentantem. Z takimi grupami umowy zawiązywać będą organizacje odzysku opakowań a umów takich dana organizacja zawrze tyle, ile będzie to konieczne do realizacji poziomów recyklingu zgodnie z przejętymi od producentów obowiązkami.

Organizacje odzysku opakowań będą pokrywać co najmniej 80% kosztów netto selektywnej zbiórki i przygotowania do recyklingu odpadów opakowaniowych. Realizacja płatności nastąpi po zatwierdzeniu wszystkich sprawozdań oraz pomyślnym wyniku audytów EMAS i będzie realizowana oddzielnie dla każdej frakcji odpadów opakowaniowych. W przypadku, jeśli jakiegokolwiek sprawozdanie nie zostanie zatwierdzone lub audyt wykaże nieprawidłowości, płatność nie nastąpi. Ten mechanizm wymusza na wszystkich uczestnikach skoncentrowanie na jakości procesu i pozyskaniu jak największej masy surowców wtórnych o wysokiej jakości.

Taki model finansowania wymaga jednak przejrzystej sprawozdawczości przychodowo – kosztowej od firm odbierających odpady od właścicieli nieruchomości i instalacji przygotowujących odpady do recyklingu. Dlatego koncepcja zakłada obowiązek sprawozdawania gminom ponoszonych kosztów zbiórki i zagospodarowania odpadów komunalnych

w podziale na poszczególne frakcje odpadów oraz przychodów ze sprzedaży surowców wtórnych. Gmina będzie publikować te sprawozdania w Biuletynie Informacji Publicznej z uwzględnieniem kosztów poniesionych na edukację mieszkańców.

Najważniejszą zmianą w stosunku do obecnych zadań uczestników rynku będzie znaczące zwiększenie odpowiedzialności organizacji odzysku opakowań. Będą one musiały pozyskać recyklerów, do których skierowane zostaną odpady, co zdejmię z instalacji (zwłaszcza małych) konieczność poszukiwania odbiorcy na niewielkie ilości lub trudne do recyklingu rodzaje odpadów surowcowych. Co więcej, jeśli podyktowane będzie to potrzebami producentów, organizacje odzysku opakowań będą też zajmowały się zapewnieniem surowców wtórnych do wyrobu nowych opakowań.

Koncepcja nie ogranicza się jednak tylko do modelu wdrożenia zasady Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta, w sposób rzetelny i zgodny z zapisami znowelizowanych dyrektyw odpadowych. Jej istotą jest usprawnienie całego systemu gospodarki odpadami komunalnymi, aby wszystkie elementy tego systemu ze sobą sprawnie współpracowały. Ważnym jego elementem jest wprowadzenie mechanizmów odpowiednich dla różnych rodzajów opakowań, zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców oraz skutecznych w warunkach polskich.

Koncepcja nad którą pracują obecnie trzy wiodące organizacje gospodarcze wspierane przez zewnętrznych ekspertów ma finalnie przedstawić stosowne dla poszczególnych rodzajów opakowań rozwiązania z uwzględnieniem wyróżniających się na tle innych krajów elementy, takie jak obrót komercyjny niektórymi odpadami opakowaniowymi, formy zagospodarowania opakowań wielomateriałowych poprzez dobrowolne porozumienia czy systemy kaucyjne ponownego wykorzystania opakowań zwrotnych, realizowane głównie przez browary.

Informacje dodatkowe:

Związek Pracodawców EKO-PAK jest pierwszą w Polsce organizacją pracodawców, powołaną do działania w obszarze gospodarki odpadami i odpadami opakowaniowymi. Polska Federacja Producentów Żywności jest z kolei wiodącą w Polsce organizacją gospodarczą reprezentującą przemysł spożywczy i głównym wyrazicielem jego postulatów. Związek Pracodawców Przemysłu Piwowarskiego „Browary Polskie” skupia zaś największych producentów piwa w Polsce, dbając o dobre imię branży piwowarskiej.

Więcej informacji na stronach:

www.eko-pak.biz

www.pfpz.pl

www.browary-polskie.pl